

Макроекономічний прогноз України: оновлена версія

Першими буде переглянуто показники бюджету

РЕЗЮМЕ

ВВП: За прогнозом реальний ВВП скоротиться на 14,1% у 2009 році. Він зросте на 3,9% у 2010 році на фоні дуже низької статистичної бази.

Наявні доходи та безробіття: Реальні наявні доходи домогосподарств скоротяться на 12,3% у 2009 році та зростуть на 0,3% у 2010 році. Рівень безробіття (за методологію МОП) досягне 9,5% до економічно активного населення у віці 15-70 років у 2009 році та знизиться до 8,8% у 2010 році.

Фіскальні показники: Дефіцит Зведеного бюджету за оцінками досягне 5,4% від ВВП без врахування коштів на рекапіталізацію банків. Існує значна ймовірність перегляду оцінки дефіциту на 2010 рік.

Платіжний баланс: Рахунок поточних операцій матиме дефіцит у сумі 1,7% від ВВП у 2009 році, який у 2010 році зміниться на профіцит у 0,5% від ВВП. Значний відтік коштів за статтею «інші інвестиції» зумовить формування дефіциту рахунку фінансових операцій у 2009 та 2010 роках.

Монетарний огляд: Пропозиція грошей у 2009 році залишиться близькою до рівня 2008 року, однак відновить своє зростання у 2010 році. Обмінний курс гривні буде в середньому 8,02 грн. за дол. США у 2009 році та 8,03 грн. за дол. США у 2010 році. Інфляція споживчих цін залишиться досить високою.

Песимістичний сценарій: Пізніше, ніж очікується, відновлення світової економіки надалі зумовлюватиме низький попит на український експорт та обмежений доступ до іноземного капіталу. Внаслідок цього реальний ВВП скоротиться на 17,0% у 2009 році та незначний приріст на 0,6% у 2010 році.

Оптимістичний сценарій: Якщо економічна активність в Україні відновиться швидше, реальний ВВП за нашими оцінками скоротиться на 12,6% у 2009 році та зросте на 8,5% у 2010 році.

Ключові показники прогнозу

	2005	2006	2007	2008	2009E	2010F
Реальний ВВП, % дпр	2,7	7,3	7,6	2,1	-14,1	3,9
Доходи Зведеного бюджету, млрд. грн.	134	172	220	298	276	310
Баланс Зведеного бюджету, % від ВВП	-1,8	-0,7	-1,1	-1,5	-5,4	-2,9
Баланс поточного рахунку, млрд. дол. США	2,5	-1,6	-5,9	-12,9	-1,9	0,7
Чистий притік ПІІ, млрд. дол. США	7,5	5,7	9,2	9,7	5,0	8,0
Грошова маса	193	259	391	513	510	558
ІСЦ, % дпр, сер. за період	13,5	8,0	12,8	25,2	15,9	14,1

Примітка: E – оцінка, F – прогноз, дпр – до попереднього року

Джерело: Держкомстат, НБУ, Державне казначейство, розрахунки та прогнози ІЕД

Дата закінчення прогнозу: 23 вересня 2009 року

Автори: Олександра Бетлій, Алла Кобилянська, Віталій Кравчук, Дмитро Науменко, Катерина Пількевич, Рецензент: Вероніка Мовчан

Макроекономіка: Поступове покращення ситуації на зовнішніх ринках пом'якшує скорочення реального ВВП в Україні

ВВП: Відповідно до останньої інформації Держкомстату, в серпні ситуація в ключових галузях у порівнянні з липнем погіршилася більше, ніж ми очікували. В той же час, результати роботи інших секторів, включаючи торгівлю, транспорт і сільське господарство, були на рівні оцінок ІЕД. Таким чином, ми зберігаємо наш прогноз щодо скорочення реального ВВП на 14,1% у 2009 році та його помірному приросту на 3,9% у 2010 році.

Попит: В 2009 році реальне кінцеве споживання домогосподарств знизилось через скорочення реальних наявних доходів на фоні високих виплат по поверненню кредитів, обмеження видачі нових кредитів, і великих обсягів купівлі долара США. Поточні тренди вказують на невелику ймовірність здійснення нижчих, ніж раніше очікувалось, чистих виплат за кредитами і більшого підвищення соціальних стандартів наприкінці цього року. Це може призвести до меншого скорочення реального кінцевого споживання домогосподарств, яке наразі оцінюється у 18,1%. У 2010 році ми прогнозуємо приріст реального приватного кінцевого споживання на 2,0% завдяки збільшенню доходів і нижчому навантаженню по чистим виплатам з погашення кредитів.

Очікується, що реальне валове нагромадження основного капіталу скоротиться на 42,0% у 2009 році. Іноземні інвестори і населення скоротили інвестиційну активність через зниження доходів і дуже обмежене кредитування. Початок нових інвестиційних проектів до кінця 2009 року є малоімовірним, тоді як продовження вже розпочатих проектів також обмежене фінансовою ситуацією в компаніях. Економічне відновлення у 2010 році дозволить компаніям збільшити інвестиції. Таким чином, прогнозується приріст реального валового нагромадження основного капіталу на 9,3% у 2010 році.

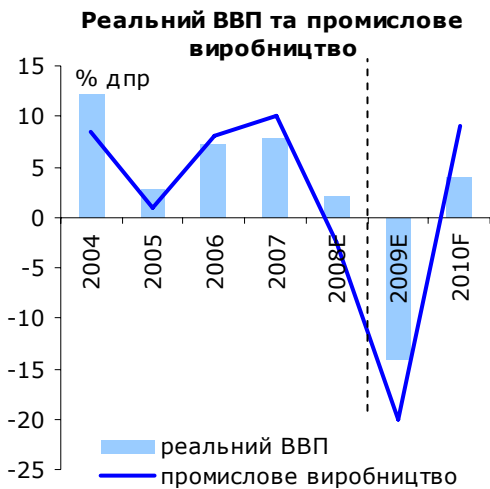
Оскільки поступове покращення ситуації на зовнішніх ринках з червня вже було передбачено прогнозом, ми зберігаємо оцінку щодо зниження реального експорту на 21,6% у 2009 році та його приросту на 6,1% у 2010 році. Очікується також скорочення реального імпорту на 39,7% у 2009 році і його приріст на 10,4% у 2010 році.

Виробництво: Поточні тенденції у будівництві підтверджують нашу оцінку, що найбільше падіння реальної доданої вартості буде у будівництві на рівні 41,5% у 2009 році. Ми також зберігаємо наш оцінку розвитку секторів промисловості, очікуючи, що за останні чотири місяці року індекс промислового виробництва буде помірно зростати у місячному вимірі. В результаті зниження реальної доданої вартості у промисловості оцінюється на рівні 24,4% у 2009 році. За вісім місяців року реальний випуск сільського господарства виріс лише на 0,4% дпр, при цьому значно сповільнившись порівняно з 3,8% дпр у січні-липні через високу статистичну базу, що відповідає нашим очікуванням. Таким чином, як і раніше, прогнозується скорочення реальної доданої вартості у сільському господарстві на 6,8% у 2009 році.

Ми зберігаємо наш прогноз темпів приросту реальної доданої вартості у 2010 році з найбільшим приростом у промисловості на 13,8%. Інші сектори будуть відновлюватись через зростання обсягів виробництва, хоча обсяги випуску не досягнуть докризових рівнів.

Песимістичний сценарій: Низький зовнішній попит на українські товари і обмежений притік капіталу з-за кордону залишаються ключовими ризиками у 2009 році. За ризикового сценарію реальний ВВП, за оцінками, скоротиться на 17,0% у 2009 році із незначним приростом на 0,6% у 2010 році.

Оптимістичний сценарій: За оптимістичного сценарію очікується, що відновлення активності економічних агентів в Україні буде швидшим, ніж за базового сценарію. В результаті

Примітка: E - оцінка, F - прогноз

Джерело: Держкомстат, розрахунки ІЕД

Внесок до зростання реального ВВП, за методом кінцевого використання

Подано як відсоткові пункти зростання ВВП

	П	Б	О
2009			
Реальний ВВП	-17,0	-14,1	-12,6
<i>Внески:</i>			
Приватне споживання	-12,7	-11,6	-10,2
Державне споживання	-0,5	-0,5	0,4
Валове нагромадження основного капіталу	-11,8	-11,5	-10,9
Запаси	-4,3	-3,4	-3,4
Чистий експорт	12,5	13,1	12,3
2010			
Реальний ВВП	0,6	3,9	8,5
<i>Внески:</i>			
Приватне споживання	-3,0	1,3	6,7
Державне споживання	-0,1	0,5	0,3
Валове нагромадження основного капіталу	1,1	1,7	2,2
Запаси	3,2	2,1	2,0
Чистий експорт	-0,7	-1,7	-2,5

Примітка: П – песимістичний, Б – базовий, О – оптимістичний сценарій

Джерело: розрахунки ІЕД

реальний ВВП скоротиться на 12,6% у 2009 році та зросте на значні 8,5% у 2010 році.

Наявні доходи та безробіття: Заробітна плата зростає помірними темпами у 2009 році

Домогосподарства: Відповідно до останніх даних динаміка доходів, отриманих від заробітної плати та соціальних трансфертів, відповідає очікуванням ІЕД. Однак, якщо соціальні стандарти, включаючи мінімальну заробітну плату, буде підвищено в кінці цього року понад рівні, визначені в Законі про Державний бюджет на 2009 рік, оцінка скорочення реальних наявних доходів на 12,5% може виявитись занадто песимістичною. Ринок праці залишається слабким, що дозволяє нам залишити оцінку рівня безробіття (методологія МОП) серед економічно активного населення у віці 15-70 років у 9,5%.

Оскільки підвищення соціальних стандартів, включаючи мінімальну заробітну плату, передбачені в Проекті Закону про Державний бюджет на 2010 рік, відповідають припущенням нашого прогнозу, наша оцінка приросту реальних доходів домогосподарств наступного року на рівні 0,3% залишається незмінною.

Песимістичний сценарій: За песимістичного сценарію реальні наявні доходи домогосподарств знизяться на 15,9% у 2009 році і скоротяться надалі на 6,0% у 2010 році.

Оптимістичний сценарій: Швидше відновлення економіки призведе до меншого скорочення реальних наявних доходів домогосподарств на 10,3% у 2009 році та їх приросту на 3,0% у 2010 році.

Фіскальні показники: Оцінку дефіциту Зведеного бюджету на 2010 рік може бути підвищено

Показники Зведеного бюджету: Як ми й очікували, наповнення Зведеного бюджету погіршилось протягом останніх декількох місяців. Отже прогноз доходів Зведеного бюджету на 2009 рік залишається незмінним у 276 млрд. грн. Прогноз може виявитись занадто консервативним, якщо уряд збільшить тиск на державні монополії в кінці року, що сприятиме отриманню більших доходів.

З боку видатків найбільшою причиною перегляду прогнозу може бути несплата НБУ трансферту в Державний бюджет, передбаченого в сумі 9,8 млрд. грн., що означатиме недофінансування програм в рамках підготовки до Євро-2012. Отже, капітальні видатки Зведеного бюджету можуть виявитись навіть нижчими за рівень 2,0% від ВВП, який ми очікуємо. Дефіцит Зведеного бюджету оцінюється у сумі 5,4% від ВВП (без врахування коштів на рекапіталізацію банків) у 2009 році.

У 2010 році, за оцінками ІЕД, доходи Зведеного бюджету досягнуть 310 млрд. грн. (28,7% від ВВП). Така оцінка є значно нижчою за показник, оголошений під час презентації проекту Закону про Державний бюджет на наступний рік. Розбіжність пояснюється різними макроекономічними припущеннями, розбіжностями у рівнях ефективних ставок податків та у питаннях, які стосуються відшкодування ПДВ. Однак наразі ми не плануємо переглядати наш прогноз, оскільки податкова політика уряду не відрізняється від тієї, на якій базується наш прогноз. Отже, в нас немає достатньої інформації, яка б обґрунтувала перегляд оцінок.

На сьогодні уряд планує дефіцит вищий, аніж наша оцінка, що пояснює набагато вищі видатки Зведеного бюджету. Отже, існує висока ймовірність перегляду нашого прогнозу дефіциту бюджету на наступний рік.

Песимістичний сценарій: За песимістичним сценарієм доходи Зведеного бюджету скоротяться до 264 млрд. грн. у 2009 році, а дефіцит буде близьким до оцінки за базового сценарію. У 2010 році за цим сценарієм доходи бюджету зростуть до 305 млрд. грн.

Примітка: E - оцінка, F - прогноз

Джерело: Держкомстат, розрахунки ІЕД

Доходи та безробіття за різними сценаріями

	П	Б	О
2009			
Реальні наявні доходи домогосподарств % дпр	-15,9	-12,5	-10,3
Рівень безробіття,* %	11,0	9,5	9,0
2010			
Реальні наявні доходи домогосподарств % дпр	-6,0	0,3	3,0
Рівень безробіття,* %	10,5	8,8	8,0

Примітка: П – песимістичний, Б – базовий, О – оптимістичний сценарій

* визначений за методологією МОП, у відсотках до економічно активного населення у віці 15-70 років)

Джерело: розрахунки ІЕД

Фіскальні показники за різними сценаріями % від ВВП

	П	Б	О
2009			
Доходи зведеного бюджету	29,8	31,1	32,1
Капітальні видатки зведеного бюджету	1,1	2,0	3,4
Дефіцит зведеного бюджету	5,3	5,4	4,9
2010			
Доходи зведеного бюджету	29,5	28,7	29,2
Капітальні видатки зведеного бюджету	2,8	3,0	3,6
Дефіцит зведеного бюджету	2,3	2,9	2,0

Примітка: П – песимістичний, Б – базовий, О – оптимістичний сценарій

Джерело: розрахунки ІЕД

Оптимістичний сценарій: За оптимістичного сценарію ми оцінюємо доходи Зведеного бюджету у сумі 295 млрд. грн. у 2009 році. Дефіцит становитиме 4,9% від ВВП. У 2010 році доходи Зведеного бюджету за прогнозом досягнуть 340 млрд. грн.

Платіжний баланс: Профіцит рахунку поточних операцій становитиме 0,7% від ВВП у 2010 році

Поточний рахунок: За перші сім місяців 2009 року дефіцит рахунку поточних операцій досягнув 1,2 млрд. дол. США, значно зменшившись у порівнянні з відповідним періодом 2008 року. Така тенденція відповідає нашим очікуванням щодо розміру дефіциту поточного рахунку на 2009 рік у сумі 1,9 млрд. дол. США (1,7% від ВВП). У 2010 році баланс поточного рахунку буде позитивним і становитиме 0,7 млрд. дол. США (0,5% від ВВП).

Скорочення дефіциту пояснюється швидшими темпами падіння імпорту товарів, ніж експорту (на 53,5% дпр та 48,5% дпр, відповідно, у доларовому еквіваленті). Імпорт скоротився переважно за рахунок падіння імпорту енергоносіїв, металів і продукції машинобудування. Така динаміка узгоджується з нашим прогнозом, відповідно до якого експорт та імпорт товарів зменшаться на 40,2% та 46,4%, відповідно, у доларовому еквіваленті у 2009 році. Однак нижчі ніж передбачені контрактом обсяги закупівель природного газу НАК "Нафтогаз України" у російської компанії "Газпром" можуть створити передумови для перегляду обсягів імпорту енергоносіїв у бік зниження, що призведе до звуження прогнозу дефіциту торговельного балансу на 2009 рік, який на сьогодні оцінюється на рівні 4,9 млрд. дол. США. У 2010 році експорт та імпорт товарів відновлять своє зростання та підвищаться на 17,9% та 15,5%, відповідно, в результаті чого дефіцит торгівлі товарами становитиме 4,7 млрд. дол. США.

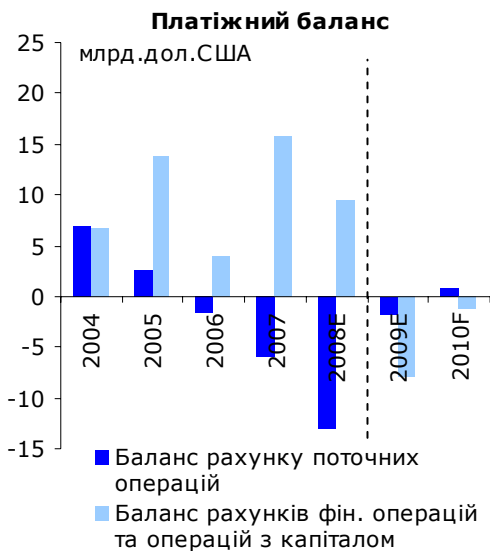
Прогноз імпорту та експорту послуг на 2009-2010 роки залишився незмінним. Отже, профіцит торгівлі послугами очікується на рівні 2,7 млрд. дол. США та 3,5 млрд. дол. США, відповідно.

Ми зберігаємо прогноз чистого притоку поточних трансфертів та чистого відтоку доходів на 2009-2010 роки. Відповідні значення для поточних трансфертів становитимуть 2,7 млрд. дол. США і 3,2 млрд. дол. США, для відтоку доходів 2,4 млрд. дол. США та 1,3 млрд. дол. США.

Рахунок фінансових операцій та операцій з капіталом: У січні-липні баланс фінансового рахунку був негативним і становив 7,0 млрд. дол. США. Незважаючи на деяке збільшення чистого притоку ПІІ, погашення боргів і зростання обсягів іноземної валюти поза банками були занадто високим, щоб запобігти послабленню фінансового рахунку. Якщо проблеми із рефінансуванням боргів виявляться більшими, ніж ми очікували, а попит населення на іноземну валюту не зменшиться, прогноз дефіциту фінансового рахунку у 2009 році на рівні 8,0 млрд. дол. США виявиться занадто оптимістичним. У 2010 році дефіцит фінансового рахунку скоротиться до 1,1 млрд. дол. США завдяки покращенню міжнародного інвестиційного клімату.

Песимістичний сценарій: За песимістичного сценарію дефіцит поточного рахунку досягне 3,8 млрд. дол. США та 2,4 млрд. дол. США у 2009 та 2010 роках, відповідно. Дефіцит рахунку фінансових операцій та операцій з капіталом прогнозується на рівні 8,6 млрд. дол. США у 2009 році та 4,2 млрд. дол. США у 2010 році. Існує висока ймовірність погіршення прогнозу рахунку фінансових операцій у 2009 році.

Оптимістичний сценарій: Суттєвіше відновлення міжнародної торгівлі призведе до вищого профіциту поточного рахунку у 2010 році (на рівні 1,1 млрд. дол. США). Що стосується фінансового рахунку, тут очікується виникнення ширших можливостей для реструктуризації боргів та отримання нових кредитів.

Примітка: Е - оцінка, F - прогноз

Джерело: НБУ, розрахунки ІЕД

Показники платіжного балансу за різними сценаріями

млрд. дол. США

	П	Б	О
2009			
Рахунок поточних операцій	-3,8	-1,9	-0,5
Рахунок операцій з капіталом та фінансових операцій	-8,6	-8,0	-7,5
2010			
Рахунок поточних операцій	-2,4	0,7	1,1
Рахунок операцій з капіталом та фінансових операцій	-4,2	-1,1	0,6

Примітка: П - песимістичний, Б - базовий, О - оптимістичний сценарій
Джерело: розрахунки ІЕД

Монетарний огляд: Середній обмінний курс гривні в четвертому кварталі не перевищить 8,50 гривні за долар США

Грошові агрегати: Грошова маса скоротилась на 0,8% дпр в серпні 2009 року порівняно із приростом на 30,2% дпр у грудні 2008 року. Хоча монетарна база повільно зростала, грошовий мультиплікатор зменшився через високу частку готівки у грошовій масі та резервів у вкладах банків. Очікується, що грошова маса незначно впаде за підсумками 2009 року, а саме на 0,4%. Однак якщо Верховна Рада підвищить соціальні стандарти, прогнози грошової маси доведеться переглянути в сторону збільшення.

Вимоги банків до приватного сектору впадуть на 1,1% до 746 млрд. грн. у 2009 році. Якщо банки, що належать державі, будуть використані для широкомасштабних квазіфіскальних операцій, вимоги банків до приватного сектору можуть бути більшими, ніж очікується.

В 2010 році прогнозується приріст вимог банків до приватного сектору на 6,8%. Крім того економічна активність дещо покращиться і банки отримають нові вклади. Таким чином, ми прогнозуємо, що грошова маса зросте на 9,4% в 2010 році.

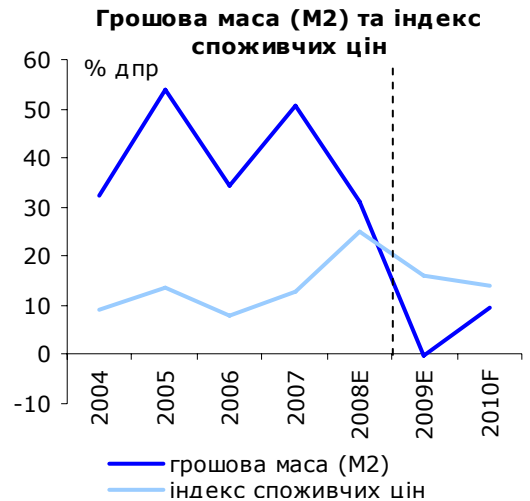
Інфляція: В серпні приріст споживчих цін сповільнився до 15,3% порівняно з 22,3% дпр в грудні 2008 року через слабкий попит та стабілізацію обмінного курсу гривні. Однак зростання ІСЦ все ще вище, ніж в травні та червні. Крім того інфляційні очікування залишались високими, сприяючи підвищенню цін. Отже, інфляція прогнозується на рівні 15,9% в середньому за 2009 рік та 14,6% дпр в грудні. Водночас відкладення або скасування підвищення тарифів на газ та інші комунальні послуги створить передумови для зниження прогнозу інфляції. З іншого боку, в випадку підвищення соціальних стандартів в кінці року понад припущення прогноз інфляції може виявитись заниженим.

В 2010 році споживчий попит залишатиметься відносно слабким, оскільки прогнозується лише помірне підвищення соціальних стандартів. Інфляційні очікування залишатимуться високими через негативні споживчі настрої та коливання обмінного курсу. Таким чином, за прогнозом, приріст ІСЦ уповільниться до 14,1% в середньому за 2010 рік та до 12,1% дпр в грудні.

Обмінний курс: Курс гривні до долара США на міжбанківському ринку почав послаблюватись в кінці липня. Він досяг середньоденного рівня 8,42 грн. за дол. США на початку вересня за даними НБУ. Дилери повідомляли про котирування, що доходили до 9,0 грн. за дол. США. Однак НБУ спочатку утримував офіційний обмінний курс гривні на нижній межі проміжку в $\pm 2\%$ від міжбанківського курсу, а потім на ще нижчому рівні, порушивши обіцянку про паралельний рух офіційного та міжбанківського обмінних курсів. Таким чином, ми поки що не змінили прогноз середнього офіційного курсу на рівні 8,02 грн. за дол. США в 2009 році. Більш того прогноз буде переглянуто до нижче 8 грн. за дол. США, якщо НБУ буде утримувати офіційного обмінний курс нижче міжбанківського. Середній міжбанківський курс, який повідомляється НБУ, може досягнути 8,10 грн. за дол. США, при цьому середній курс в останньому кварталі року не перевищить 8,50 грн. за дол. США.

У 2010 році ми очікуємо відновлення експорту та прискорення активності іноземних інвесторів. Профіцит рахунку поточних операцій компенсуватиме чистий відтік по фінансовому рахунку. Тому ми очікуємо поступової ревальвації гривні у 2010 році. Як результат, офіційний обмінний курс прогнозується на рівні 8,03 грн. за дол. США у середньому за 2010 рік і 7,80 грн. за дол. США на кінець року. Міжбанківський курс очікується в межах 2% від офіційного в 2010 році.

Песимістичний сценарій. Триваліша, ніж ми очікуємо за базового сценарію, світова економічна криза обмежить притік іноземного капіталу та призведе до більшого фінансування дефіциту бюджету за допомогою НБУ. Як результат, інфляція

Примітка: E - оцінка, F - прогноз

Джерело: НБУ, Держкомстат, розрахунки ІЕД

Монетарні показники за різними сценаріями

	П	Б	О
2009			
ІСЦ, % сер.	17,0	15,9	15,8
Грошова маса, % дпр	10,1	-0,4	-3,2
Офіційний валютний курс, грн. за дол. США, сер.	8,95	8,02	7,87
2010			
ІСЦ, % сер.	25,3	14,1	14,7
Грошова маса, % дпр	4,9	9,4	11,5
Офіційний валютний курс, грн. за дол. США, сер.	12,5 3	8,03	7,63

Примітка: П - песимістичний, Б - базовий, О - оптимістичний сценарій

Джерело: розрахунки ІЕД

прискориться до 17,0% та 23,4% в середньому за 2009 та 2010 роки, відповідно. Курс гривні досягне 8,95 грн. за дол. США в середньому за 2009 рік і надалі знеціниться до 12,53 грн. за дол. США у 2010 році.

Оптимістичний сценарій. Якщо відновлення економічного зростання буде сильнішим, ніж ми очікуємо, то інфляція у 2010 році буде вищою, ніж за базового сценарію (14,4% дпр у грудні) завдяки більшому попиту. Ми очікуємо послаблення попиту на іноземну валюту завдяки зростанню довіри до гривні. Тому обмінний курс становитиме 7,87 грн. за дол. США та 7,63 грн. за дол. США в середньому за 2009 та 2010 роки, відповідно.

ТАБЛИЦІ

Таблиця 1. Національні рахунки (ВВП)

		2006	2007	2008E	2009E	2010F
Номінальний ВВП	млрд. грн.	537,7	712,9	949,9	888,3	1079,3
	млрд. дол. США	106,5	141,2	180,3	110,8	134,5
Реальний ВВП	% дпр	7,3	7,6	2,1	-14,1	3,9
ВВП за категоріями витрат, реальне зростання						
Приватне споживання	% дпр	15,9	17,1	11,8	-18,1	2,0
Державне споживання	% дпр	2,7	2,8	0,4	-2,7	2,3
Валове нагромадження основного капіталу	% дпр	21,2	24,8	1,6	-42,0	9,3
Експорт товарів та послуг	% дпр	-5,6	3,2	5,2	-21,6	6,1
Імпорт товарів та послуг	% дпр	6,8	19,9	17,1	-39,7	10,4
ВВП за видами економічної діяльності, реальне зростання						
Сільське господарство	% дпр	2,0	-5,0	17,2	-6,8	3,6
Добувна промисловість	% дпр	9,9	4,1	-1,5	-7,4	5,3
Переробна промисловість	% дпр	9,2	12,8	-2,3	-24,4	10,3
Виробництво/розподіл електроенергії, газу, води	% дпр	0,1	1,3	-4,8	-15,5	8,4
Будівництво	% дпр	0,3	13,2	-17,5	-41,5	8,9
Оптова та роздрібна торгівля, ремонт	% дпр	17,7	20,6	1,8	-16,6	8,1
Транспорт	% дпр	7,6	11,0	7,1	-13,1	7,1
Освіта	% дпр	2,1	4,3	-0,4	-1,9	-1,0
Охорона здоров'я	% дпр	2,4	-0,4	-0,4	-3,1	-1,2
Інша діяльність	% дпр	5,7	6,0	1,9	-1,0	0,2
Послуги фінансових посередників	% дпр	59,6	30,0	-2,6	-4,0	25,0
Податки за вирахуванням субсидій на продукти	% дпр	13,4	4,9	8,0	-24,1	2,2

Таблиця 2. Наявні доходи на рівень безробіття

		2006	2007	2008E	2009E	2010F
Реальні наявні доходи	% дпр	11,8	14,8	10,3	-12,5	0,3
Рівень безробіття (методологія МОП, до економічно активного населення у віці 15-70 років)	%	6,8	6,4	6,4	9,5	8,8

Таблиця 3. Показники зведеного бюджету

		2006	2007	2008E	2009E	2010F
Доходи Зведеного бюджету						
	млрд. грн.	171,7	219,9	297,8	276,0	310,3
	% від ВВП	31,6	30,8	31,4	31,1	28,7
Надходження від ППП	млрд. грн.	26,2	34,4	47,9	30,4	41,8
	% від ВВП	4,8	4,8	5,0	3,4	3,9
Надходження від ПДВ	млрд. грн.	50,4	59,4	92,1	85,7	96,5
	% від ВВП	9,3	8,3	9,7	9,6	8,9
Надходження від ПДФО	млрд. грн.	22,8	34,8	45,9	44,4	43,3
	% від ВВП	4,2	4,9	4,8	5,0	4,0
Видатки Зведеного бюджету						
	млрд. грн.	175,3	226,0	309,2	322,3	339,7
	% від ВВП	32,2	31,4	32,6	36,3	31,5
Поточні видатки зведеного бюджету	% від ВВП	27,7	26,0	28,2	34,3	28,5
Капітальні видатки зведеного бюджету	% від ВВП	4,5	5,4	4,3	2,0	3,0
Баланс Зведеного бюджету (без врахування коштів на рекапіталізацію банків)	% від ВВП	-0,7	-1,1	-1,5	-5,4	-2,9
Надходження від приватизації	млрд. грн.	3,8	2,2	0,5	5,0	8,0

Таблиця 4. Платіжний баланс

		2006	2007	2008E	2009E	2010F
Баланс поточного рахунку						
	млрд. дол. США	-1,6	-5,9	-12,9	-1,9	0,7
	% від ВВП	-1,5	-4,2	-7,2	-1,7	0,5
Експорт товарів	млрд. дол. США	38,9	49,8	67,7	40,5	47,8
Імпорт товарів	млрд. дол. США	-44,1	-60,4	-84,7	-45,4	-52,4
Баланс послуг	млрд. дол. США	2,1	2,7	2,4	2,7	3,5
Баланс рахунку капіталу та фінансових операцій						
	млрд. дол. США	3,9	15,8	9,5	-8,0	-1,1
Прямі іноземні інвестиції	млрд. дол. США	5,7	9,2	9,7	5,0	8,0
Портфельні інвестиції	млрд. дол. США	3,6	5,8	x	-2,0	1,8
Інші інвестиції	млрд. дол. США	-5,4	0,8	x	-11,0	-10,9

Таблиця 5. Монетарні агрегати та ІСЦ

		2006	2007	2008E	2009E	2010F
Грошова маса (M2)						
	млрд. грн.	259,4	391,3	512,5	510,5	558,3
	% дпр	34,3	50,8	31,0	-0,4	9,4
Індекс споживчих цін (ІСЦ)						
	% дпр, сер.	8,0	12,8	25,2	15,9	14,1
	% дпр, кін. року	11,6	16,6	22,3	14,6	12,1
Обмінний курс (офіційний)						
	дол. США, сер	5,05	5,05	5,27	8,02	8,03
	дол. США, кін. року	5,05	5,05	7,70	8,41	7,80

Примітка: E – оцінка, F – прогноз, дпр – до попереднього року

Джерело: Державний комітет статистики, НБУ, Державне казначейство, розрахунки та прогнози ІЕД

ПРИПУЩЕННЯ ПРОГНОЗУ

БАЗОВИЙ та ОПТИМІСТИЧНИЙ сценарії

За оптимістичним сценарієм ми припускаємо вищі споживчі та ділові очікування, ніж за базовим сценарієм. Інші припущення не відрізняються

- Світова економіка не зазнає чергової хвилі кризи в другому півріччі 2009 р. та у 2010 р.
- Україна разом з Польщею проведуть чемпіонат Євро-2012, що створить стимули для інвестицій в інфраструктурні проекти.
- Світові ціни на нафту (*Brent*) у середньому за 2009 р. становитимуть 60 доларів США за барель і досягнуть 65-75 доларів США за барель у середньому за 2010 р.
- Світові ціни на метал (FOB *Чорне море*) почнуть зростати з осені 2009 р.
- Зовнішній попит на продукцію металургії буде слабким у другій половині 2009 р. і частково відновиться у 2010 р.
- Попит на продукцію українського машинобудування залишатиметься слабким в країнах СНД у другій половині 2009 р., але відновиться у 2010 р.
- Заборгованість з відшкодування ПДВ накопичуватиметься у 2009 р. та дещо скоротиться у 2010 р.
- Авансові платежі податку з прибутків підприємств будуть меншими у другій половині 2009 р. та в 2010 р.
- Соціальні стандарти не зростуть понад рівень, передбачений у Законі «Про Державний бюджет на 2009 рік», ухваленому 26 грудня 2008 р.
- У 2010 р. прожитковий мінімум, а, отже, і мінімальну зарплату та мінімальну пенсію буде проіндексовано на рівень офіційно прогнозованої інфляції на 2010 р.
- Програми соціальної допомоги та державної підтримки будуть дещо упорядковані у 2009 та 2010 рр.
- Частка тіньової економіки виросте у 2009 році, але дещо скоротиться у 2010 р.
- Тарифи на комунальні послуги, газ та електроенергію будуть підвищені у 2009 та 2010 р.
- Уряд приватизує Одеський припортовий завод у 2009 р., а у 2010 р. продасть деякі інші великі компанії.
- Уряд отримає позики від Світового банку та ЄБРР у 2009 та 2010 рр.
- НБУ продовжить інтервенції у другій половині 2009 р. та у 2010 р. з метою згладжування коливань валютного курсу, але їх обсяги будуть незначними.
- У 2009 р. фінансовий сектор функціонуватиме, оскільки виплати за депозитами будуть гарантуватись у повному обсязі, а НБУ та уряд підтримають більшість великих банків, які відчуватимуть проблеми.
- У реальному секторі не відбудеться масових дефолтів у 2009 та 2010 рр.

Песимістичний сценарій (припущення, що відрізняються від БАЗОВОГО та ОПТИМІСТИЧНОГО сценарію)

- Світова економіка почне зростати у вимірі квартал до кварталу у другому кварталі 2010 р.
- Україна втратить право на проведення матчів фінальної частини Євро-2012.
- Світові ціни на нафту (*Brent*) становитимуть 55 доларів США за барель у 2009 р. і досягнуть 65 доларів США за барель у 2010 р.
- Світові ціни на метал (FOB *Чорне море*) почнуть зростати з середини 2010 р.
- Зовнішній попит на продукцію машинобудування залишатиметься низьким до кінця 2010 р.
- Погодні умови в Україні не будуть сприятливими для вирощування зерна.
- Зобов'язання по відшкодуванню простроченої заборгованості по ПДВ накопичуватимуться у 2010 р.
- Заборгованість зі сплати податків зростатиме протягом усього прогнозного періоду.
- Соціальні стандарти будуть збільшені понад рівень офіційно прогнозованої на 2010 р. інфляції.
- Уряд не приватизує Одеський припортовий завод у 2009 р. Приватизацію не проводитимуть у 2010 р.
- Економіка постраждає від масових кредитних дефолтів у реальному секторі у другій половині 2009 р. та у 2010 р.
- Фінансовий сектор понесе значні збитки, і кілька великих банків припинять своє існування у другій половині 2009 р. та у 2010 р.
- МВФ відмовиться від співпраці з Україною і не надасть чергових траншей кредиту.

ІНСТИТУТ ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПОЛІТИЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ

Місія

Вироблення альтернативного погляду на ключові проблеми суспільного та економічного розвитку України

Цілі

Надавати висококваліфіковану експертну оцінку в сфері економіки та економічної політики.

Бути реальним чинником формування громадської думки шляхом організації публічного діалогу.

Сприяти розвитку економічних та суспільних наук та стимулювати розвиток дослідницької спільноти в Україні.

Публікації

Місячний економічний моніторинг України (МЕМУ) з додатком

МЕМУ містить місячний огляд і короткий аналіз ключових заходів економічної політики та статистичних даних, які були оприлюднені протягом попереднього місяця. Додаток до МЕМУ містить розширеним аналіз однієї важливої події в українській економіці. Інститут випускає 12 випусків МЕМУ на рік, які доступні на умовах передплати.

Макроекономічний прогноз України

Макроекономічний прогноз України включає прогноз ВВП та його компонентів, фіскальних індикаторів, платіжного балансу, інфляції, обмінного курсу на поточний та наступні роки. Випускається 12 випусків на рік – 4 квартальні випуски та 8 оновлень з короткими коментарями, – які доступні на умовах передплати.

Моніторинг інфраструктури України (МІУ)

МІУ є щорічним звітом, який містить дані про стан реструктуризації шести секторів інфраструктури в Україні. Інформацію представлено у стандартизований спосіб, який дозволяє порівнювати зміни у відповідних галузях. Розглянуті показники є якісними та розділяються на три загальні категорії: (1) комерціалізація, (2) тарифна реформа, (3) регуляторний та інституційний розвиток. Двадцять один індикатор дозволяють проводити економічний та стратегічний аналіз на різних рівнях узагальнення. У вільному доступі.

Економічні Підсумки для України

Економічні підсумки містить огляд і короткий аналіз ключових економічних показників та заходів економічної політики року. Публікується в січні, використовуючи наявні дані та річні оцінки, та оновлюється у травні, коли оприлюднюється переважна більшість даних щодо минулого року. Публікація доступна на основі передплати.

Дослідження ділової активності

Дослідження ділової активності складаються з двох окремих опитувань. Перше дослідження – промисловість – здійснюється на основі опитування керівників підприємств переробної промисловості. Друге – банки – основане на опитуванні керівників банків. Щороку публікується чотири випуски Досліджень ділової активності для кожного з секторів, які доступні на умовах передплати.

Консультативні роботи

Консультативні роботи є спільним продуктом Німецької консультативної групи з питань економічних реформ в Україні та ІЕД, метою якого є надання рекомендацій щодо економічної політики для українських політиків. Рекомендації розробляються на основі детального аналізу ситуації в Україні, сучасної економічної теорії та найкращих міжнародних прикладів. Роботи доступні для політиків та – через певний час – для громадськості. Перелік нещодавно завершених консультативних робіт включає:

- «Газовий» виклик щодо забезпечення транзиту природного газу і стабілізації внутрішнього ринку в Україні, Фердінанд Павел, Дмитро Науменко, консультативна робота РР 04, липень 2009 року
- Тільки швидка приватизація «Укртелекому» зможе забезпечити подальший розвиток сектору телекомунікацій в Україні, Ларс Хандріх, консультативна робота РР 03, липень 2009 року

Контакти:

Інститут Економічних Досліджень
та Політичних Консультацій
вул. Рейтарська 8/5-А, 01034 Київ
Тел. (+38044) 278-6342
Факс (+38044) 278-6336
E-mail: institute@ier.kiev.ua
<http://www.ier.kiev.ua>

Голова Правління - Директор

Ігор Бураковський
burakovsky@ier.kiev.ua

Виконавчий директор

Оксана Кузяків
kuziakiv@ier.kiev.ua

Директор з наукової роботи

Вероніка Мовчан
movchan@ier.kiev.ua

Німецько-Український Аграрний Діалог

Хайнц –Вільгельм Штрубенхофф
Голова проекту
Strubenhoff@ier.kiev.ua

Ірина Славінська
slavinska@ier.kiev.ua

Олег Нів'євський
nivyevskiy@ier.kiev.ua

Юстина Ярошевська
Jaroszevska@ier.kiev.ua

Анна Кузнецова
Kuznetsova@ier.kiev.ua

Сергій Кандул
kandul@ier.kiev.ua

Центр економічних досліджень

Олександра Бетлій
betliy@ier.kiev.ua

Віталій Кравчук
Kravchuk@ier.kiev.ua

Дмитро Науменко
naumenko@ier.kiev.ua

Ольга Мегада
megeda@ier.kiev.ua

Роман Возняк
voznyak@ier.kiev.ua

Алла Кобилянська
kobylyanskaya@ier.kiev.ua

Катерина Куценко
kutsenko@ier.kiev.ua

Катерина Пількевич
pilkevich@ier.kiev.ua

Наталія Сисенко
sysenko@ier.kiev.ua

Анна Чухай
chukhai@ier.kiev.ua

Центр політичних досліджень

Євгеній Раздорожний
razdorozhny@ier.kiev.ua

Катерина Шинкарук
shynkaruk@ier.kiev.ua

Центр досліджень сучасного суспільства

Ірина Федець
fedets@ier.kiev.ua

Яна Дворак
dvorak@ier.keiv.ua

Застереження

Макроекономічний прогноз України, підготовлений Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій, має виключно інформаційний характер. Будь-які показники та оцінки, представлені у цій публікації, відображають нашу точку зору на момент оприлюднення та можуть бути змінені без попередження. Погляди, висловлені в роботі, можуть відрізнятися від точки зору уряду країни, бізнесових структур та дослідницьких інститутів з огляду на відмінності у припущеннях та/або методології прогнозу. Незважаючи на докладені зусилля під час підготовки цього прогнозу, ми не можемо гарантувати його точність або повноту на час його публікації. Інститут економічних досліджень та політичних консультацій не стверджує, що наведена інформація є точною чи повною. Ми не надаємо будь-яких гарантій щодо корисності цього звіту при його використанні для якихось певних цілей. Інститут не несе зобов'язань за будь-які збитки чи іншу шкоду, які виникли прямо чи опосередковано через використання будь-яких показників цієї публікації. Даний звіт, повністю чи частково, не може бути відтворений, розповсюджений або опублікований жодною особою для будь-яких цілей без попереднього дозволу Інституту. В разі цитування обов'язковим є посилання на Інститут економічних досліджень та політичних консультацій.